

woon veel exemplaren groeiden er van *Clitocybe infundibuliformis*, *Lepiota procera*, *Boletus badius*, *edulis*, *variegatus*, *piperatus*, *rufescens* Fr. ex Secr., bij ons niet zo erg algemeen, *felleus*, *scaber*, de stinkende *Marasmius foetidus*, *scorodonius*, *confluens*, *Rozites caperata*, een knalgele variëteit(?) van *Lactarius torminosus*, dan *Polyporus confluens* Alb. et Schw., talrijke, gele aan elkaar gegroeide exemplaren, in Nederland zeer zeldzaam. Verder allerlei soorten *Inocybe*'s, ook zeer grote soorten, op bosweitjes diverse soorten *rosesporigen*, o.a. zeer veel *Leptonia lampropus*, het staalsteeltje, veel *Cortinariuss*soorten. Het merendeel dezer laatsten was zo door mij natuurlijk niet thuis te brengen, zijnde alleen gewapend met de kleine Lange. Merkwaardig waren van veel soorten reuzevormen zoals *Tricholomopsis rutilans*, op een sparrestomp, 20 cm diameter (volgens de boeken slechts tot 12 cm), *Lactarius rufus* 14 cm, normaal tot 10 cm, de ringloze *Amanita inaurata*, verwant aan onze *A. vaginata*, 24 cm, normaal tot 15 cm, *Boletus badius* 34 cm!, normaal tot 15 cm en *Entoloma clypeata*(?) 16 cm. Zoals ik in een Zweedse krant las is het paddestoelenseizoen door de overvloedige regen dit jaar twee weken te vroeg aangebroken en een paddestoelenkenner uit Stockholm gaf al vast in Dagens Nyheter een waarschuwing tegen het eten van vergiftige zwammen, met name de diverse "Flugsvampar". De Zweden noemen alle Amanieten "vliegenzwammen", lömst flugsvamp (=verradelijke vliegezwam = groene knolamaniet), vit flugsvamp (*A. virosa*), panterfläckig flugsvamp. Wat wij vliegezwam noemen, noemen de Zweden röd flugsvamp. Merkwaardig lichtzinnig is de raad aan paddestoelenzoekers die de schrijver tot slot geeft: "Rust U uit met een gemakkelijk, overzichtelijk en inhoudsrijk paddestoeleboek voordat U de velden in gaat." En dat in een der grootste dagbladen van Zweden!

L. S. Wildervanck.

DE EXCURSIE NAAR DE TUIN VOOR PLANTENZIEKTEN TE WAGENINGEN.

Veel mensen verwachtte ik niet op deze excursie naar de tuin voor plantenziekten van het Lab. voor Fytopathologie. Links en rechts had ik al gehoord: te moeilijk, niets voor mij. Het viel nog mee. Tien deelnemers hebben de interessante en duidelijke uiteenzettingen van drs. H. Bollen gevolgd. We begonnen met koffie, in het Practicum voor de studenten. Prof. Oort, die ondanks zijn pensioenering nog elke dag op het lab. te vinden is, kwam ons nog even verwelkomen. Er kwam al meteen een gesprek op gang over de taak van schimmels in de natuur. Na de koffie togen we naar buiten, het was nog droog. De eerste schimmel, die we bekeken was *Cronartium ribicola*, de zwarte-besroest. Deze roest doet vooral schade aan de Weymouthden, die zijn tweede waardplant is. Ook op andere vijftaaldige dennen parasiteert hij. Via de arve is de roest de Europese cultuur binnengedrongen. Het is jammer, want de Weymouth is een mooie boom en zou meer aangeplant kunnen worden. Meer schade doet de roest echter in Amerika, waar de Weymouth inheems is. Er werken dan ook over de wereld wel dertig mensen aan de bestrijding van deze roest. We zagen de aangetaste kankerplekken op de stam van de boom, week en donker staken ze af. De infectie begint op de naalden en tast dan de bast aan. Vrij snel sterft de boom. De besstruiken hebben er minder last van. We zagen de gele zuilvormige sporen. Dhr. Bollen vertelde over de zomer- en wintersporen. Men zoekt naarstig naar resistente rassen. Bij de iep is dat bijv. al gelukt. Echt resistent tegen iepziekte is geen enkele iep, maar er is een ras gevonden, dat de schade in elk geval goed overleeft. Eerst had de nieuwe iep een lelijke kroon, maar ook dit bezwaar heeft men nu overwonnen.

Op het ons bekende Rivinusviooltje leeft een roest *Puccinea violae*. In dit geval komen alle vier soorten sporen op deze ene plant voor, zodat er om de cyclus te sluiten geen andere waardplanten nodig zijn.

Om de populier zagen we *Marssonina populi-nigrae*. De hoofdwaard is hier de populier, de tussenwaard de larix.

Op gerst zagen we de bekende stuifbrand *Ustilago nuda*, die ook op tarwe voorkomt. De aren waren gevuld met zwart poeder, de sporen. Het nare is, dat deze sporen op de stempels van het bloeiende graan terecht komen en dan doorgroeien naar het vruchtbeginsel. In de latere korrel zit dan een heel klein stukje mycelium van de parasiet. Van buiten is daar niets van te zien, wat de controle op zaaigraan moeilijk maakt. Men noemt dit een systemische ziekte (een ziekte, die helemaal in de plant zit.) Men verhit het zaaizaad tot 52%, het mycelium wordt daarbij gedood en de kiemkracht van het graan blijft net bewaard. Minder erg is *Tilletia tritici*, daar de infectie hier op het zaad zit en dus met een fungicide te bestrijden is.

Veel schimmels kunnen in reïncultuur gekweekt worden. Dit kan niet bij de z.g. obligate of biotrofe schimmels. Die willen alleen in levende organismen groeien. Het zijn de meeldauwen, roesten, de valse meeldauw en veel branden (vgl met cantarel die nog - niet en de champignon die wel gekweekt kan worden)

Wat is gist eigenlijk? Een eencellige schimmel, die zich voortplant door spruiting. Misschien wist u dat al, ik niet. Had het me vaak afgevraagd. Moederkoren is geen plaag meer. Men kan de sclerotien bij de schoning van het zaad gemakkelijk er uit krijgen. Vroeger traden vaak dolheidsverschijnselen op bij mensen, die het gif naar binnen gekregen hadden. Het gif, ergotine geheten, verwant aan LSD en ook aan vitamine D, brengt samentrekkingen van de spieren teweeg. Men zag dan een soort St. Vitusdans optreden "Ergot disease" genaamd. Er is een tijd geweest, dat men zocht naar projecten voor de kleine boeren. Het leek ook iets hen dit gif te laten kweken op het graan, want het werd gebruikt voor het opwekken van weeën bij bevallingen. Maar dit plan werd achterhaald door de uitvinding van synthetische middelen.

Ja, er was zo veel te zien. De vlasroest bijv., die helemaal verdwenen is, doordat er goede resistente rassen zijn gekweekt. We zagen op timothee de grastopziekte, die schade aan de graszaadteelt doet. We zagen *Puccinea poarum*, die op poa's parasiteert en als hoofdwaard klein hoefblad heeft. Je vraagt je af, hoe dit toch komt, dat specifieke voorkomen. Wat heeft zo'n plant, wat een andere plant niet heeft. We hadden nog veel meer kunnen zien, maar de plensbuien en gure wind joegen ons naar binnen. Er was gelukkig koffie en warme soep om ons weer op temperatuur te brengen. Vermeldenswaard is nog, dat dhr en mevr Huisman, na een twaalfjarig verblijf in Zwitserland in ons midden teruggekeerd, ook op deze excursie aanwezig waren.

M. Dijkstal.

AANKONDIGING

Het Polyporaceen-boekje van H. Jahn (Westfälische Pilzbriefe 4, 1963) wordt door J. Cramer, Lehre herdrukt en verschijnt nog in 1970. Jahn werkt nu aan een 2e deel, waarin nog 40 andere soorten worden beschreven. De nomenclatuur en de sleutels van het geheel worden herzien en een samenvattende index vergemakkelijkt het opzoeken van informatie. Dit 2e deel zal ongeveer zo dik worden als het eerste (143 blz.) en volgend jaar in Westfälische Pilzbriefe verschijnen. Eveneens is volgend jaar in deze reeks een uitvoerige bewerking van *Stereum*-achtige schimmels te verwachten, waarvan een voorlopige sleutel al in Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde (46, 1968) is gepubliceerd.

W. Gams.